

6. Розвиток електронних послуг, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/efektivne-vryaduvannya/rozvitok-elektronnih-poslug>.

7. Цифрова адженда України – 2020, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ucci.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>.

8. Ми повинні синхронізувати плани розвитку цифрових міст України - голова Smart City.UA Юрій Назаров, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ua.interfax.com.ua/news/telecom/717378.html>.

Коваленко С. В., здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії,
за спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»
Науковий керівник – **Шабардіна Ю. В.**, к.е.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ЕЛЕКТРОННІ СЕРВІСИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ ГРОМАД В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

У результаті зміни конфігурації адміністративно-територіального устрою в Чернігівській області сформовано 5 районів та 57 територіальних громад.

Органи місцевого самоврядування отримали нові повноваження, проте децентралізаційні перетворення не забезпечили однакові умови для подальшого розвитку. Перед новоствореними громадами районів постало безліч проблемних питань щодо передачі майна в комунальну власність, виплати заборгованості із заробітної плати, наповнення місцевих бюджетів, утримання та розвитку інфраструктури, інші.

Запровадження Державною податковою службою України Е-інформування органів місцевого самоврядування підсилює дію Програми цифрового розвитку регіонів, яка спрямована на побудову цифрової основи для створення комфортного, якісного та безпечного життєвого простору, переведення послуг в онлайн формат [1].

Вищезазначений сервіс Державної податкової служби України дозволяє територіальним громадам отримувати від податкових органів інформацію про підприємства, які сплачують місцеві податки та збори до бюджету громади, про заборгованість або переплату відрахувань до бюджету тощо. Крім того, за допомогою програмного продукту Е-інформування органи місцевого самоврядування мають можливість працювати з органами податкової служби дистанційно.

Оскільки в новостворених районах інформація про платників податків часткова або застаріла, то електронне інформування дозволяє оперативного та у повному обсязі володіти даними про суб'єктів господарювання і наповнювати податками, зборами місцеві бюджетів та фінансувати об'єкти соціальної інфраструктури. Адже, в умовах децентралізації сплачені податки є джерелом формування дохідної частини місцевих бюджетів та фінансовим підґрунтям реалізації намічених планів щодо розвитку територіальних громад.

Також до резервних можливостей наповнення бюджетів можна віднести проведення обліку земель в межах та за межами населених пунктів, використання польових доріг, земель сільськогосподарського призначення, які не мають правовстановлюючих документів, невитребуваних паїв тощо.

Департаментом розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації реалізується пілотний проект щодо інвентаризації земель та пошуку додаткових можливостей залучення коштів [2]. Учасниками пілотного проекту стали чотири громади

Чернігівщини, у кожній з яких обрали для обліку землі по одному старостинському округу. Спеціалісти збирали наявну інформацію про всі земельні ділянки, в першу чергу сільгосппризначення, та їх використання, проводили звірку, накладаючи фото із супутника на карти Держгеокадастру. І таким чином, дані щодо обробітку землі, сплати податків, їхньої кількості, отримані за допомогою електронних засобів, дозволили володіти достовірною інформацією та контролювати ситуацію. Зазначені заходи дали можливість залучати від кількох сотень тисяч до більше мільйону гривень додаткових надходжень до бюджетів громад.

Крім засобів наповнення бюджетів перед територіальними громадами постало питання утримання закладів охорони здоров'я.

Після укрупнення районів змінилася система фінансування медичної галузі. Відповідно до Закону України №3614, який розподілив доходи і видатки між бюджетами територіальних громад і районів, ресурси перейшли у громади. Районний рівень виключений із системи прямих міжбюджетних відносин і не отримуватиме базову дотацію на медицину. Усі районні лікарні й інші об'єкти, які діяли на районному рівні, повинні до 1 липня 2021 року перейти в громади. Більшу частину свого бюджету лікарні, якщо відповідають всім вимогам, то отримують відповідно до договорів із НСЗУ. Тут закладено, зокрема, заробітні плати лікарів та персоналу. За новими власниками залишаються комунальні послуги та утримання лікарень, зокрема ремонт, оновлення обладнання, розвиток закладу тощо. Нові власники разом із важелями впливу та можливістю розпоряджатися ресурсами отримали також і повноваження дбати про надання якісних медичних послуг та забезпечувати розвиток охорони здоров'я.

Територіальні громади, у власність яких перейшли районні лікарні та інші медичні установи, здебільшого демонструють успішні практики управління та надання медичної допомоги громадянам. Прикладом для наслідування у цьому контексті є Сновськ, де громада взяла на свій баланс районну лікарню, модернізувала її і розвиває далі [3]. Примітно, що поліське місто на Снову стало адміністративним центром усіх населених пунктів колишнього Сновського району. У процесі реалізації реформи адміністративно-територіального устрою Чернігівщини зараз Сновська громада має 19 старостинських округів і входить до складу Корюківського району.

Сновська територіальна громада взяла на баланс районну лікарню, бо прагнула вберегти її від руйнації та дати можливість мешканцям отримувати медичні послуги за місцем проживання.

Отже, процес передачі владних та фінансових повноважень можна розглядати як унікальний шанс для громад врешті побудувати спроможну інфраструктуру, яка б відповідала запитам її мешканців. Використання електронних сервісів та застосування цифрових технологій є дієвим інструментом вирішення поточних проблемних ситуацій та реальною вимогою часу.

Список використаних джерел

- 1.Офіційний сайт Міністерства розвитку громад та територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/press/news/minregion-okreslyv-priorityetni-napryamy-u-sferi-czyfrovoyi-transformacziyi-ta-czyfrovizacziyi-regioniv/>
- 2.Офіційний сайт Чернігівської облдержадміністрації. URL:<https://cg.gov.ua/>
- 3.Офіційний сайт Чернігівської обласної ради. URL:<https://chor.gov.ua/>